

Asiantuntijakuuleminen hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi asiakkaan valinnanvapaudesta sosiaali- ja terveydenhuollossa ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Juha Jolkkonen

Erikoislääkäri, EMBA

Toimialajohtaja, Helsingin sosiaali- ja terveystoimiala

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta

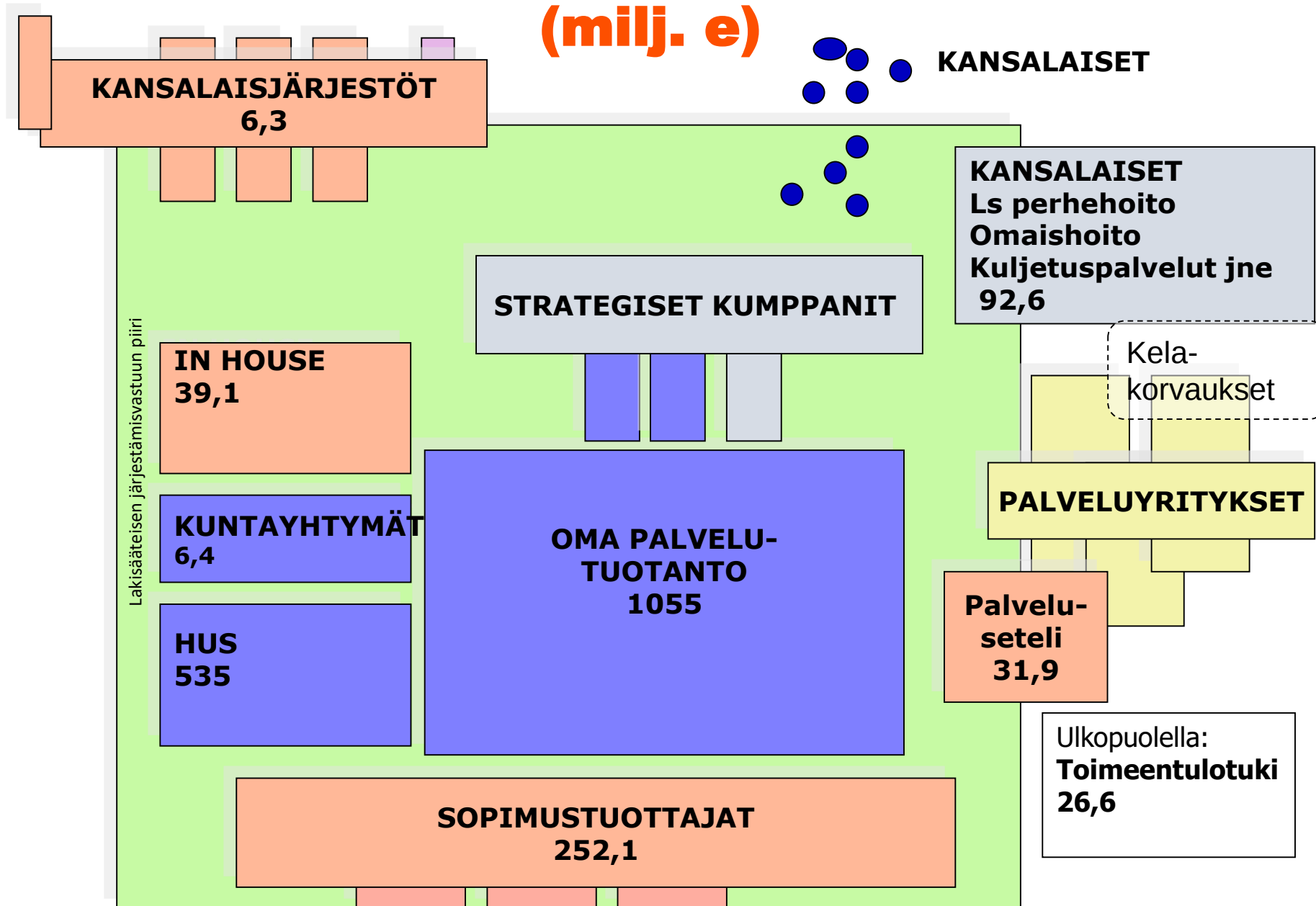
27.4.2018

Helsinki

Elämä edellä

Helsingin sosiaali- ja terveystoimialan arvoverkko 2017 (milj. e)

Helsingin sosiaali- ja terveystoimialan palvelusetelit

PALVELUT	ASIAKKAAT	TUOTTAJAT
1.Ikääntyneiden palveluasuminen	589	73
2.Ikääntyneiden päivätoiminta	271	12
3.Kotihoito (laajenee kotona asuville 1.5.2018)	439	35
4.Kotisiivous	1998	33
5.Lapsiperheiden kotipalvelu	159	18
6.Peruukkipalvelu	294	7
7.Omaishoidon tuen alle 65 vuotiaiden lyhytaikainen hoito hoitoyksikössä	102	11
8.Omaishoidon tuen ikääntyneiden lyhytaikainen hoito hoitoyksikössä	80	24
9.Omaishoidon tuen kotiin annettava palvelu	217	40
10.Suun terveydenhuolto	14558	121
11.Vammaispalvelulain mukainen palveluasuminen	27	11
12.Vammaisten henkilökohtainen apu	1862	43
13.Vatsanalueen täyhystystutkimukset (alk. 1.1.2018)	307	4
14. Lasten toimintaterapiat (alk. 1.3.2018)	9	14
15. Aikuisten toimintaterapia (alk. 1.4.2018)	0	4

Hallittu muutos

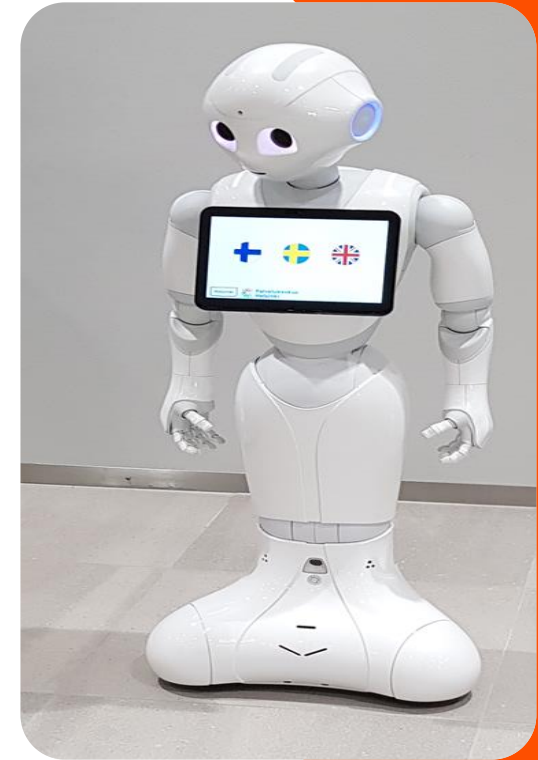
- Valinnanvapautta kannattaa ja pitää lisätä sillä tavoin, että se edistää uudistuksen tavoitteiden toteutumista
- Valinnanvapauden lisääminen tulee tehdä hallitummin kuin nyt on esitetty, ja maakuntien väliset erot tulee ymmärtää ja mahdollistaa
- Kiireellisin asia on maakuntien rakentaminen, toiminnan käynnistyminen sekä palvelujen jatkuvuuden ja turvallisen siirtymän varmistaminen
- Maakuntien valmistelussa luodaan parhaillaan maakuntakonserneja, sote-järjestäjätoimintaa sekä liikelaitoksia ja muuta sote-tuotantoa
- Kyseessä on todella iso muutosprosessi eikä ainoastaan nykyisten organisaatioiden fuusio

Luottamus maakuntiin

- Maakunnille pitää jättää päätösvalta valinnanvapaudessa etenemisessä, eikä lainsäädännössä pidä olla ehdottomia aikamääreitä sille
- Valinnanvapauden lisäämisessä kannattaa edetä vaiheittain, kokeilujen ja asteittaisen laajentamisen kautta
- Mistään esitetyistä valinnanvapauden malleista ei ole kenelläkään laajamittaisempaa kokemusta, osaamista tai tietoa
- Valinnanvapauspilotit ovat yksi hyvä tapa edetä asteittain
- Asiakaseteleillä tuotettavat palvelut ovat laajuudeltaan ja taloudelliselta merkitykseltään keskenään hyvin erilaisia, samoin kuin eri asiakaseteleiden asiakasryhmät
- Lainsäädännöllä ei pidä säätää yksittäisistä asiakaseteleistä, vaan maakuntien tulee voida arvioida missä palveluissa niitä maakunnassa käytetään

Tieto ja tietojärjestelmät

- Tiedon käytettävyys, digitalisaation hyödyntäminen ja edistäminen sekä tietojärjestelmien uudistaminen ovat muutoksen onnistumisen kannalta aivan keskeisiä asioita
 - Ne liittyvät kansalaisten neuvontaan ja ohjaukseen, rahoitusperusteisiin ja rahoituksen ohjaamiseen sekä ehyisiin palveluketjuihin
 - Nämä kaikki ovat aivan oleellisia valinnanvapauden ja kilpailun sekä monituottajuuden lisääntyessä
 - Kansallinen kokonaiskuva on vielä jäsentymätön
 - Uudenmaan maakunnan tilanne on ainutlaatuinen, koska Apotti kattaa osan edellä mainituista tarpeista
- Apotin toteutuminen ja mahdollisimman laaja hyödyntäminen koko maakunnassa pitää turvata kaikin keinoin!

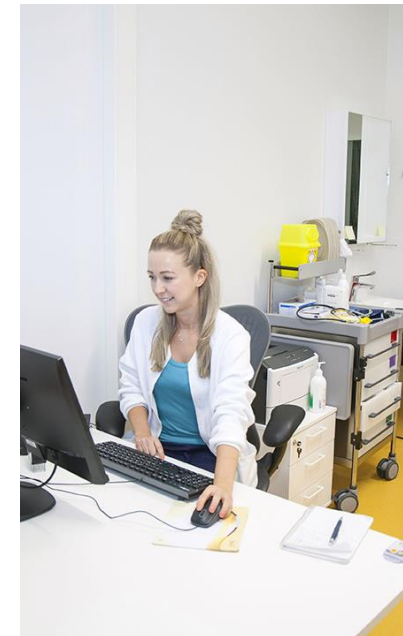
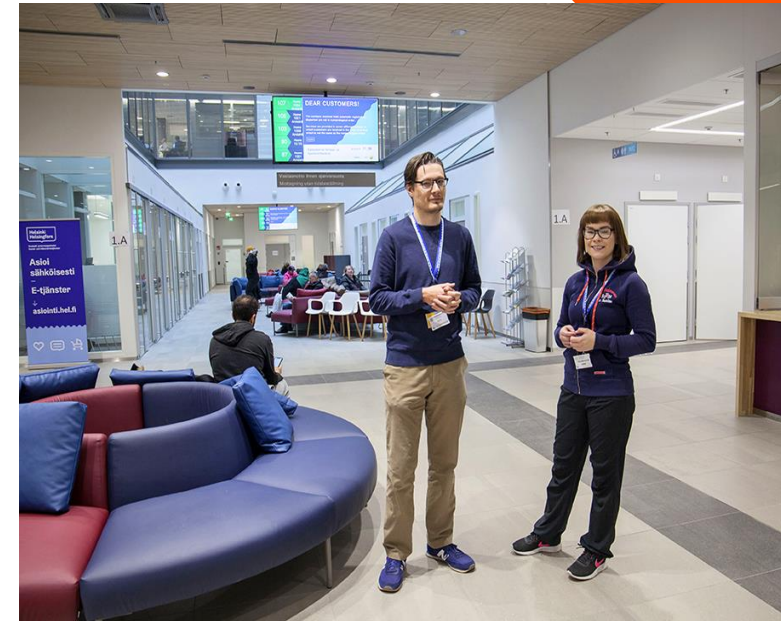

Pakkolistaamisesta luovuttava

- Jokaisen kansalaisen listaamisesta parhaiten saavutettavissa olevan sote-keskuksen asiakkaaksi on luovuttava
- Se ei edistä millään tavoin valinnanvapautta, vaan johtaa mittavaan hallinnolliseen työhön ja uuteen muutosvaiheeseen, epäterveeseen kilpailuun asukkaista ja epätarkoituksenmukaisten palvelupisteiden ja palveluverkon syntymiseen
- Se ei myöskään edistä digitalisaatiota tai muuta palvelujen uudistumista

Henkilöstö ratkaisee

- Osaava ja riittävä sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstö on kriittinen tekijä riittävien ja laadukkaiden palvelujen turvaamiseksi
- Hallitsematon valinnanvapauden lisääminen voi aiheuttaa ennakoimattomia asiakkaiden ja henkilöstön siirtymiä, jotka voivat vaarantaa riittävien ja laadukkaiden palvelujen saatavuuden
- Riskinä on myös epäterve kilpailu henkilöstöstä, mikä voi johtaa palkkakilpailuun ja selkeään kustannusriskiin
- Palkkaharmonisointi maakunnissa maksaa jo itsessään paljon, Kuntatyönantajien arvion mukaan jopa 700 miljoonaa euroa koko maassa

Pääkaupunkiseudun maakunta

- Uusimaa on maakuntana suuri ja epäyhtenäinen
- Pääkaupunkiseutu sen sijaan on luonteva asiointi-, palvelu- ja markkina –alue
- Maakunta- ja sote –uudistuksen riskejä olisi mahdollista vähentää ja valinnanvapautta ja kilpailua lisätä hallitummin ja silti todennäköisesti nopeammin pääkaupunkiseudun maakunnassa

**Teemme maailman
toimivinta sotea
- YHDESSÄ**